

університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Серія: Економічні науки. 2020. Том 22. № 95. С.3-9.

3. Сукурова Н.М. Сучасний стан та тенденції розвитку українських підприємств ІТ-галузі в умовах цифрових трансформацій. *Економіка: реалії часу*. 2020. № 4. С. 71-77. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2020/No4/71.pdf> (дата звернення 06.10.2023). 4. Чупріна М.О., Орозонова А.А. Світові тренди розвитку ІТ-індустрії та технології. Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи: зб. тез доп. I Міжнародної наук.-практ. конф., 23 квіт. 2020 р. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. С. 144-145. 5. Шматковська Т.О., к.е.н., Дзямулич М.І. Сучасні інформаційні та комунікаційні технології в професійній діяльності у системі нових тенденцій цифровізації економіки. *Економічні науки: збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. Серія "Регіональна економіка"*. 2021. Випуск 18 (71). С. 248-255. 6. Публікації консалтингової компанії «Gartner». URL: <https://www.gartner.com/en/information-technology> (дата звернення 06.10.2023).

ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЩОДО ОБЛІКУ ІНВЕСТИЦІЙ В ОСНОВНІ ЗАСОБИ

Пастернак Ігор, Пастернак Юрій,
*аспіранти, Західноукраїнський
національний університет*

Бухгалтерський облік у підприємницькій діяльності регламентується на законодавчій основі. Проте конкретне підприємство, не зважаючи на законодавчу і методологічну регламентацію через національні і міжнародні облікові стандарти, має певний ступінь свободи у формуванні власної облікової системи. Тому практичне ведення облікових процесів вимагає формування на кожному підприємстві власної облікової політики. Це обумовлено тим, що діючі нормативні документи визначають лише найбільш узагальнені методологічні засади ведення обліку та складання фінансової звітності. На підприємстві вони повинні бути конкретизовані, вибрані найбільш правильні підходи серед можливих варіантів ведення облікової роботи.

Термін «облікова політика» (accounting policy) в облікову практику був уведений ще у 1975 році з прийняттям Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку № 1 «Розкриття облікової політики». В Україні офіційно це поняття було введене в 1999 році Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». У ньому облікова політика трактується як сукупність принципів, методів, процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, формування та подання фінансової звітності [1].

В економічній літературі зустрічаються й інші визначення облікової політики, як:

- набір конкретних методів і способів організації бухгалтерського обліку та їх форм;

- набір облікових принципів, методів, процедур та заходів для забезпечення безперервного формування інформації від первинного спостереження до узагальнюючої дії – складання звітності;

- цілеспрямована діяльність посадових осіб щодо управління бухгалтерським обліком з метою досягнення поставленої мети;

- вибрана підприємством методологія бухгалтерського обліку з врахуванням встановлених норм та особливостей діяльності;

- сукупність прийомів і методів для здійснення керівництва бухгалтерським обліком в Україні.

Облікова політика повинна забезпечувати весь комплекс облікових робіт аж до складання звітності на всіх ділянках діяльності підприємства, охоплювати найбільш важливі питання методичного, організаційного та технічного плану. До того ж у наказі про облікову політику акцентується увага на найбільших особливостях діяльності і на тих, які на нормативному рівні можуть мати кілька варіантів вирішення.

Інвестиційна діяльність, що згідно НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» трактується як придбання та реалізація необоротних активів, а також фінансових інвестицій [2], також потребує певного подання у наказі про облікову політику підприємства.

Найперше, слід визначитися зі складом об'єктів інвестиційної сфери та способами їх оцінки на момент придбання і на дату балансу: за

первісною вартістю придбання з врахуванням усіх супутніх витрат, за собівартістю з урахуванням зменшення корисності, за справедливою вартістю, амортизованою собівартістю, або ж за методом участі в капіталі. До того ж, для встановлення потреби в переоцінці активів і доведення їх балансової вартості до справедливої потрібно у наказі про облікову політику зазначити поріг суттєвості.

Далі необхідно окреслити можливі джерела придбання основних засобів (бюджетні чи власні кошти, кредити банку, лізингові надходження тощо) та визначити способи їх повернення. Для нарахування амортизації об'єктів протягом строку їх корисного використання має бути обраний метод нарахування амортизації, очікувана ліквідаційна вартість об'єктів при їх списанні, або спосіб розрахунку орендних (лізингових) платежів.

Власні і орендовані основні засоби підлягають технічному обслуговуванню, поточному та капітальному ремонту. В обліковій політиці треба визначити види робіт за цими відновлювальними процедурами та джерела їх покриття: списання на поточні витрати, за рахунок раніше створених резервів, віднесення на збільшення вартості відповідних об'єктів з подальшою їх амортизацією. Потрібно встановити підходи до віднесення витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єктів основних засобів, до первісної вартості з подальшою їх амортизацією чи до витрат звітного періоду.

Наказом має бути встановлена вартісна межа між основними засобами, іншими необоротними

матеріальними активами і малоцінними та швидкозношуваними предметами, дата первісного визнання необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу, періодичність зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку. Мають бути визначені та описані у наказі про облікову політику й інші методичні аспекти облікової політики, виходячи з альтернативних способів (прийомів) ведення облікової роботи і специфіки діяльності підприємства.

Серед технічних аспектів облікової політики стосовно основних засобів слід виділити опис порядку визначення ступеня завершеності робіт за будівельними контрактами при зведенні будівель і споруд, кількісні і якісні ознаки суттєвості інформації, комп'ютерна техніка для автоматизації обліку.

Організаційна складова облікової політики передбачає побудову графіків документообігу, у тому числі й стосовно експлуатації основних засобів, посадові інструкції та технологію обробки облікової інформації з використанням

комп'ютерної техніки, систему внутрішнього контролю.

У документі про облікову політику потрібно чітко встановити структуру витрат підприємства. Особлива увага має бути зосереджена на правилах формування і списання витрат майбутніх періодів, створення резервів і забезпечень під майбутні витрати та платежі, розмежуванню витрат на виробничі і невиробничі, поточні і капітальні та інше.

Загалом, повна і правильна побудова документу про облікову політику може служити важливою запорукою для раціональної побудови обліку, об'єктивного визначення результатів діяльності підприємства, уникнення санкцій фіскальних та інших органів, оскільки оподаткування згідно Податкового кодексу України здійснюється за даними бухгалтерського обліку. Результати діяльності, досягнуті та відображені в бухгалтерському обліку, у значній мірі залежать саме від побудови облікової політики суб'єкта господарювання, у тому числі й стосовно надходження, утримання і вибуття основних засобів.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні / Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV/ВР зі змінами і доповненнями.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 18.03.2024 р.).